

การเหน็บยาทางช่องคลอด

(Administering vaginal suppository)

คำจำกัดความ (Definition)

การเหน็บยาทางช่องคลอดเป็นการสอดยาเข้าไปในช่องคลอดเพื่อการรักษา

วัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อ

1. ให้ยาตามแผนการรักษา
2. ให้ยากระจายตัว ดูดซึมผ่านทางช่องคลอดและออกฤทธิ์ได้ดีถึงตำแหน่งที่ต้องการ

อุปกรณ์ (Equipment)

1. ถุงมือสะอาด
2. ยาสำหรับเหน็บตามแผนการรักษา
3. ผ้าคลุมตัวผู้ป่วย
4. กระจกชำระหรือสำลีสะอาด
5. ถุงพลาสติกหรือถุงกระดาษ
6. สารหล่อลื่น

การประเมิน (Assessment)

1. จัดทำให้เหมาะสมคือ ท่านอนหงายชันเข่าทั้งสองข้างพร้อมคลุมผ้าให้มิดชิด สารหล่อลื่นที่เป็นครีมหรือเจลลี่ โฟม ต้องใช้เครื่องมือพิเศษที่เป็นตัวนำยาผู้ป่วยไม่อยู่ในระหว่างมีประจำเดือน
2. ประวัติการแพ้ยา
3. มีข้อบ่งชี้ในการรักษา

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล (Nursing diagnosis)

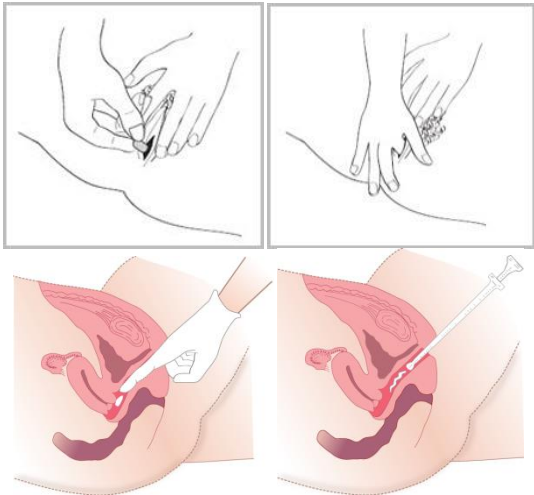
1. เสี่ยงต่อการติดเชื้อในช่องคลอด (Risk for infection)
2. ขาดประสิทธิภาพในการจัดการเหน็บยาทางช่องคลอดตามแผนการรักษา (Infective therapeutic regimen management)
3. ไม่สุขสบายจากอาการคัน (Risk for impaired skin integrity)
4. เสี่ยงต่อการแพ้ยาที่เหน็บทางช่องคลอด (Risk for allergy response)
5. วิตกกังวล (Anxiety) ต่อการเหน็บยาทางช่องคลอด

การวางแผนการพยาบาลและ ผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

1. ผู้ป่วยได้รับการเหน็บยาถูกต้องตามหลัก 7R
2. ผู้ป่วยไม่มีความวิตกกังวล
3. ผู้ป่วยปลอดภัยจากการแพ้ยา ไม่พบอาการไม่พึงประสงค์จากยา

ขั้นตอนการปฏิบัติ(Implementation)

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
1. ตรวจสอบบันทึกการให้ยากับแผนการรักษา และ ตรวจสอบประวัติการแพ้ยา	- มั่นใจว่าให้ยาถูกต้องตามหลัก 7 R และมีความสอดคล้องกับภาวะสุขภาพ
2. ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของยา การออกฤทธิ์ การ พยาบาล ขนาดที่ปลอดภัย ข้อห้ามในการใช้ยานั้นๆ	- มั่นใจว่าให้ยาถูกต้องตามหลัก 7 R
3. แนะนำตัวเองต่อผู้ป่วย	- เป็นการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย
4. ตรวจสอบความถูกต้องตัวผู้ป่วย โดยใช้เกณฑ์บ่งชี้ข้อ น้อย 2 ใน 3 อย่าง ดังนี้ 1. ชื่อ –สกุล 2. วัน เดือน ปีเกิด 3. เลขที่โรงพยาบาล (HN)	- มั่นใจว่าให้ยาถูกต้องตรงกับผู้ป่วย ป้องกันการให้ยาผิดคน
5. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบ อธิบายวัตถุประสงค์การให้ยา การ ปฏิบัติตัว และผลข้างเคียงที่เกิดจากยา	-เคารพสิทธิของผู้ป่วย ลดความวิตก กังวลและขอความร่วมมือจากผู้ป่วย
6. ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อผู้ป่วย และความถูกต้องของ ยาอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนการเหน็บยา 3 ขั้นตอน - ก่อนนำยาออกจากตู้เก็บยา - ก่อนฉีกยาออกจากซอง - ก่อนนำไปเหน็บให้ผู้ป่วย	- เพื่อป้องกันการให้ยาผิดพลาด
6. แนะนำให้ผู้ป่วยปัสสาวะจนสุดก่อนให้ยา	- ผู้ป่วยไม่ปวดปัสสาวะขณะเหน็บยา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในขณะเหน็บยา และหลังเหน็บยา
7. ล้างมือให้สะอาดหรือใช้ Waterless 20-30 วินาทีและสวม ถุงมือสะอาด	- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
8. จัดเตรียมยาและอุปกรณ์ให้พร้อม ไปที่เตียงผู้ป่วย	- ประหยัดเวลาและสะดวกในการเหน็บ ยา
9. จัดตั้งแวดล้อมให้เหมาะสมปิดม่านให้มิดชิดและเปิดไฟให้ สว่างพอดี	-ป้องกันการเปิดเผยผู้ป่วย
10. จัดทำให้อุณหภูมิห้องเย็นสบายทั้งห้องพร้อมคลุมผ้า ให้มิดชิด ผ้าเท้าราบกับพื้นเตียงคลุมผ้าให้เห็นเฉพาะบริเวณ ช่องคลอดที่จะเหน็บยา	-ทำที่สอดใส่ยาได้สะดวก และป้องกัน การเปิดเผยผู้ป่วย

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
	
<p>11. ยาประเภทโฟม เจล หรือครีม ให้ใช้หลอดใส่ยาบรรจุแล้วสอดเข้าไปในช่องคลอดลึกประมาณ 8-10 เซนติเมตร อาจหล่อลื่นหลอดใส่ยาด้วยสารหล่อลื่น ถ้าเป็นฮอร์โมนแชนะยีนต้องนำยาออกมาวางข้างนอกที่อุณหภูมิห้องก่อนเป็นเวลา 30 นาที ถ้าต้องใช้อุปกรณ์ในการเหน็บยาต้องใช้ให้ถูกวิธีตามที่ระบุไว้ตามชนิดของอุปกรณ์นั้นๆ</p>	<p>- ยาไม่หยดเลอะเทอะในตำแหน่งที่ไม่ต้องการ และตัวยาเข้าไปอยู่ในตำแหน่งที่ต้องการให้ยาออกฤทธิ์</p>
<p>12. ยาประเภทยาเม็ด ให้ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จับยาวางบริเวณปากช่องคลอด แหวกแคมออกใช้นิ้วมือข้างที่ถนัดใส่เจลหล่อลื่น และบอกให้ผู้ป่วยผ่อนคลาย ใช้นิ้วชี้ค่อยๆ ดันยาเข้าไปในช่องคลอดอย่างนุ่มนวลโดยใช้สารหล่อลื่นเพื่อป้องกันการเสียดสี</p> 	<p>- ยาเข้าไปอยู่ในตำแหน่งที่ต้องการให้ยาออกฤทธิ์</p>
<p>13. ถ้ามีสิ่งคัดหลั่งออกมาให้ใช้กระดาษเช็ดออก</p>	<p>- ป้องกันการเปราะเปื้อนและให้ผู้ป่วยสบาย</p>
<p>14. ถอดถุงมือออกและกลับด้านที่สกปรกไว้ข้างในทิ้งลงถังขยะติดเชื้อ</p>	<p>- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค</p>
<p>15. จัดทำผู้ป่วยให้อนอนหงายราบนานประมาณ 5-10 นาที เพื่อให้ยาออกฤทธิ์</p>	<p>- ยากระจายตัวดูดซึมผ่านช่องคลอดและออกฤทธิ์ได้ดี</p>

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
16. เก็บอุปกรณ์ของใช้เข้าที่ให้เรียบร้อย ล้างมือให้สะอาด หรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- สะดวกต่อการหยิบใช้ครั้งต่อไป
17. บันทึกการเหน็บยาในแบบบันทึกการให้ยา (Medication Administration Record) บันทึกทางการพยาบาล (Nurse's note) และบันทึกการให้ยาในระบบHO(e-MAR)	- เป็นหลักฐานทางการพยาบาล
18. สังเกตอาการหลังให้ยาพร้อมบันทึก	- ให้ผู้ป่วยมีความปลอดภัย

การบันทึก (Documentation)

1. บันทึกการเหน็บยาในแบบบันทึกการให้ยา (Medication record) แบบบันทึกการให้ยาในระบบ HO (e-MAR)
2. บันทึกอาการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นหลังเหน็บยาในแบบบันทึกทางการพยาบาล

ข้อควรระวัง (Special consideration)

1. ก่อนเหน็บยาต้องมีการ Double check และมีการบริหารยาถูกต้องตามหลัก 7 R
2. ให้บันทึกการให้ยาหลังจากให้ยาเรียบร้อยแล้ว
3. การเหน็บยาต้องทำในขณะที่ผู้ป่วยพร้อม และผ่อนคลาย และระมัดระวังไม่ให้สัมผัสบริเวณ Clitoris

หมายเหตุ- ควรมีผ้าช่องสะอาดสำหรับคลุมเพื่อป้องกันการเปิดเผยร่างกายขณะเหน็บยา

เอกสารอ้างอิง(Reference)

Doyle, G.R., McCutcheon, J.A. (2015). Clinical Procedures for Safer Patient Care. Victoria, BC:

BCcampus. Retrieved from <https://opentextbc.ca/clinicalskills/>

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศรีนครินทร์. (2556). คู่มือปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Manual) เล่มที่ 2.

โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, ขอนแก่น.

สุปราณี เสนาดิสัย และมณี อากานันท์กุล.(2552). คู่มือปฏิบัติการพยาบาล. บริษัท จุดทอง จำกัด,

กรุงเทพฯ.

อภิญา เพียรพิจารณา.(2553). คู่มือปฏิบัติการพยาบาลเล่ม1. นนทบุรี. พิมพ์ครั้งที่3.

รายนามผู้ทบทวนคู่มือการปฏิบัติการพยาบาล(พฤษภาคม 2561)

1. นางจันทิรา วชิราภากร	ผู้ตรวจการแผนกการพยาบาลสูติ-นรีเวชกรรม
2. นางสาวเกสร เหล่าอรรณะ	หัวหน้าหน่วยวางแผนครอบครัว
3. นางพรนภา บุญตาแสง	หัวหน้าหอผู้ป่วย 5ข
4. นางสุนทรี น้ำใจทหาร	หัวหน้าหอผู้ป่วย 2ข
5. นางขนิษฐา ตรงศูนย์	หัวหน้าหอผู้ป่วย 2ก
6. นางสุกัญญา กริதியานนท์	หัวหน้าหน่วยห้องคลอด

การประเมินผล (Evaluation) การเหนี่ยวนำทางช่องคลอด

เกณฑ์การประเมินผล	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
<p><u>เชิงโครงสร้าง</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปฏิบัติคือพยาบาล 2. เตรียมยาและอุปกรณ์ให้ครบถ้วน 						
<p><u>เชิงกระบวนการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังการเหนี่ยวนำ 2. จัดสิ่งแวดล้อมให้มีขีดเป็นส่วนตัว 3. จัดทำผู้ป่วยได้เหมาะสม 4. เหนี่ยวนำทางช่องคลอดได้ถูกต้องตรงตำแหน่งที่ต้องการ 5. บันทึกการเหนี่ยวนำในแบบบันทึกการให้ยา (Medication Administration Record: MAR) และแบบบันทึกการให้ยาในระบบ HO (e-MAR) และผลลัพธ์การพยาบาล และอาการผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล (Nurse's note) 						
<p><u>เชิงผลลัพธ์</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ป่วยได้รับการตรวจสอบยาตามหลักการใช้ยา 2. ผู้ป่วยได้รับการเหนี่ยวนำตามแผนการรักษา 3. มีบันทึกการเหนี่ยวนำในแบบบันทึกการให้ยา (Medication Administration Record: MAR) และแบบบันทึกการให้ยาในระบบ HO (e-MAR) และผลลัพธ์การพยาบาล และอาการผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล (Nurse's note) 						